

ПРОГРАМА

Історико-краєзнавчої практики студентів II курсу заочної форми навчання Спеціальність “014.3_Середня освіта. Історія”

історичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка

(керівник – к.і.н., асист. кафедри етнології Гілевич Ігор Ярославович)

Тривалість практики: 11.05.2020 р. по 24.05.2020 р.

Зібраний матеріал можна здати (спершу обов’язково в електронному вигляді для перевірки (на e-mail: igor.hilevych@lnu.edu.ua) і лише після погодження у друкованому вигляді.

Для консультацій можна звертатися на вказану електронну пошту, через соцмережу facebook або за тел. 096-06-30-519.

Мета: формування у студентів навиків збирання джерельної бази дослідження шляхом інтерв’ю (усної історії).

Орієнтовна тематика досліджень:

1. Історія України 1920–1940-х років.
2. Відповідно до історичної тематики, якою студент займається на науково-методичному семінарі, щоб зібрати усні першоджерела для підготовки курсових робіт.

Для студентів розроблено орієнтовані запитальники з зазначеної теми (за можливістю інформатору (респонденту) бажано задати більшість з цих запитань), але по ходу інтерв’ю студент може ставити додаткові питання, або ж спеціально розпитувати респондента докладніше по тих проблемах, до яких він мав безпосередню участь (учасник визвольної боротьби ОУН-УПА, належить до сім’ї репресованих, переселенців тощо).

Орієнтовна кількість опитаних інформаторів за час практики становить 3 особи (з тривалістю інтерв’ю не менше 40 хв. з відповідями на більшість запитань з пропонованого викладачем запитальника). Інтерв’ю записувати окремо в кожного респондента (заборонено (за окремими винятками) писати одночасно кількох).

Матеріали збирати в одному або ж кількох населених пунктах (селах, невеликих містечках або й у Львові) як від місцевих мешканців так і від переселенців.

Інформатором потенційно є місцевий мешканець досліджуваного населеного пункту (ним може бути й мешканець сусіднього села, проте в такому випадку необхідно вказати, інформацію про який з населених пунктів він подає), орієнтовано 1920–1930-х років народження (рідко допускаються й 1940-х років народження), позаяк цікавить інтерв’ю від свідка, безпосереднього учасника чи сучасника тих подій, а не те, що він вже почитав десь з книжки.

Кожного респондента слід сфотографувати (фото підписати).

При розпитуванні інформатора необхідно уважно його слухати та намагатися уточнюючими запитаннями сприяти тому, щоб він розповідав докладну інформацію. Обов’язково чітко вказувати звідки походять респонденти. Під час інтерв’ю уточняйте імена, прізвища та роки життя найцікавіших осіб про яких вони згадують (родичів, вояків УПА, священиків), але при цьому не перебувайте респондента на кожному кроці.

Інтерв’ю необхідно фіксувати на диктофон (можна використовувати для цього мобільний телефон), а за можливості на відеокамеру (для цього можна використати фотоапарат з режимом відеозапису). Після завершення практики аудіозаписи та відеозаписи здаються на кафедру.

Одним з найважливіших етапів польової історико-краєзнавчої практики є розчитка зафіксованих матеріалів. Їх необхідно дослівно передрукувати, з уважною вичиткою граматики. Забороняється втручання у репліки респондентів з метою “виправлення” інформації (якщо є необхідність втрутитися в репліки респондента з метою пояснення певних слів чи речень, необхідно це виділити у відповідний спосіб). Зразки опрацювання та оформлення усної інформації подано в Додатку.

Також студентам потрібно знайти та відсканувати за можливості до 30 старих фотографії (20–50-х років ХХ ст., або й давніші) та відповідним чином їх підписати. Вимоги до підписів подано в Додатку. Це можуть бути індивідуальні (вояки цісарсько-королівської армії, Війська польського, УПА, священики, очільники читальні Просвіта чи пересічні мешканці села), колективні – родинні, весілля, учні шкіл, садочків, учасники хору, читальні. Сканування: у професійному режимі (в

налаштуваннях сканера). Формат фотографій: tiff або jpeg з роздільною здатністю 800 dpi. Фото зберігати в окремій папці файлами tiff або jpeg, перейменувавши їх за зразком.

Для отримання інших консультацій стосовно практики напишіть на вказану вище електронну адресу або ж в соцмережу facebook

(не читати в голос на аудіо номери питань!!!)

Орієнтовний питальник

1. Біографічні дані опитуваного:

- Дата та місце народження
- Інформація про батьків, імена, прізвища, дати та місця народження
- Соціальний стан, віросповідання, фах батьків, економічний стан родини
- Скільки у Вашій родині було дітей, їх імена

2. Спогади дитинства/польський період

- Навчання у школі (прізвища вчителів, мова навчання, якісь цікаві випадки)
- Міжнародні стосунки (прізвища місцевих жидів, поляків, де жили, чим займалися, як жили з українцями, де мали свої місця для молитви, громадських заходів)
- Політичне життя в селі, партії (ОУН, СельРоб, прізвища діячів)
- Війт села
- Церква (про історію церкви, перекази про її будівництво, місцевих парохів, їхні сім'ї)
- Які свята відзначали громадою
- Укр. товариства, організації (Луг, Сокіл, Січ, Просвіта (де була читальня, які заходи влаштовували), прізвища діячів)
- Економічне становище, діяльність української кооперативної спілки.
- Відношення польської влади до українців. Пацифікація 1930-го
- Трудова міграція, еміграція до США, Канади та ін. країн ще «За Австрією», у міжвоєнний період
- Повсякденне життя (свята, похорони, весілля, харчування (раціон і т. д.), алкоголізм як соціальна проблема, чи були в селі злочини (що крали, способи їх покарань громадою і т. д.))

3. Початок II СВ та радянська окупація

- Як запам'яталися прихід більшовиків у вересні 1939 р. та втеча польської влади
- Хто в селі лояльно ставився до рад. влади, прізвище голови сільради та депутата до Народних Зборів
- Кого із села було мобілізовано в 1939-1941 рр. до ЧА, їхня доля
- Які родини/люди були вивезені в Сибір у 1939-1941 рр. їхня доля (в т. ч. поляків)
- Чис майно було експропрійоване
- Масові репресії та вбивства, вчинені НКВД на території Вашого села/міста. Кого пам'ятаєте з репресованих осіб/сімей, за що їх репресували, яка їхня доля?

4. Німецько-радянська війна, початки діяльності ОУН-УПА

- Як запам'ятався прихід німців, які зміни сталися з їхнім приходом
- Які злочини і відносно кого чинила німецька адміністрація
- Хто співпрацював із німцями, як це відбувалось; прізвище солтиса, розміри контингентів
- Хто належав до оунівського підпілля
- Хто був вивезений на роботу до Німеччини, чи повернувся

- Хто був мобілізований до дивізії Галичина та інших формувань Вермахту та їх участь
- Яка боївка СКВ (самооборони), УПА діяла на Ваших теренах, які люди були причетні до творення УПА
- Яке було ставлення мешканців села до УПА
- Українсько-польський конфлікт, які польські родини проживали, їх доля
- Єврейське питання, які родини проживали у Вашому селі/місті, їх доля
- Економічне та культурне життя у Вашому селі/місті за німців

5. Прихід «других совітів», визвольна боротьба ОУН-УПА, депортації.

- Як це запам'яталось
- Хто емігрував із села перед приходом рад. влади, їх доля
- Облави та арешти, коли це було і як відбувалось
- Хто із села пішов в УПА, їх доля
- Хто співпрацював із новою владою (голова сільради)
- Які родини було вивезено в Сибір, хто повернувся, чиє майно було реквізовано
- Якщо був в ГУЛАГу, то розкажіть детально про перебування там (умови проживання; праця; ставлення керівництва, охоронців до ув'язнених; побут та дозвілля; відзначення свят)
- Хто загинув в боях проти НКВД і ЧА, де загинув, чи є поховання
- Хто був мобілізований до ЧА, чи повернувся
- Хто приїхав працювати до Вашого села із інших регіонів СРСР
- Чи були переселені до Вашого села українці із Закерзоння, ставлення до них місцевих мешканців.

6. Колективізація

- Коли і як у Вашому селі відбувалася колективізація (створення колгоспу, його назва, імена керівництва)
- Хто із Вашої родини і скільки років працював у колгоспі
- Які умови праці були в колгоспах, оплата
- Які нові свята святкували у радянський час (1, 9 травня, проводи в армію, проведення весіль, похоронів)
- Спогади про смерть Сталіна

7. Ліквідація УГКЦ

- Яка була церква у Вашому селі, ім'я та прізвище священика
- Як відбувався перехід на православ'я
- Інформація про священників, їхня доля
- Чи діяла церква у радянський період / якщо церква була закритою, що знаходилося в її приміщенні?
- Боротьба радянської влади з релігійністю (кому і як забороняли відвідувати церкву, які застосовувались санкції до порушників)
- Чи відбувалися підпільні богослужіння в домівках когось із селян
- Відновлення церкви

8. Від чого походить/що означає назва вашого села, які є перекази про його виникнення?, характерні топоніми

**Зразок оформлення
польових етнографічних матеріалів**

(друк записаної інформації відбувається за такими параметрами: текстовий редактор – Microsoft Word, шрифт – Times New Roman; розмір шрифту – 14; міжстрічковий інтервал – 1; поля: верхнє, нижнє – 2, праве – 1, ліве – 3)

Зразок оформлення титульної сторінки

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет
імені Івана Франка
Кафедра етнології

**ПОЛЬОВІ
краєзнавчі матеріали**

до теми

«УКРАЇНСЬКЕ СЕЛО 1920–1940-Х РОКІВ»,

зафіксовані студентом четвертого курсу

Гупалом Василем Богдановичем

11–18 квітня 2020 р.

у с. Зіболки Жовківського району Львівської області

Керівник

історико-краєзнавчої практики:

асистент, канд. іст. наук

Гілевич

Ігор Ярославович

Львів – 2020

Зразки оформлення запису інтерв'ю

(Розмова з одним інформатором)

12 квітня 2020 р.,

с. Зіболки Жовківського району Львівської області

Інформатор: Локальчук Ольга Іллівна, 1931 р. народження, освіта – 7 класів. (Л. О.)

Г. В. (Гупало Василь): Чи допомагали у Вас у селі люди один одному виконати якісь роботи?

Л. О.: В колишнє врем'є все помагали.

Г. В.: Як називалася така взаємодопомога?

Л. О.: То толока. Господар заказував людей: ну там рідня, сусіди. Ніхто не відказувався прийти.

Всі йшли.

Г. В.: У які дні скликали толоки?

Л. О.: В будні. В неділю толоки не робили, і в свята не робили.